

MICHA BASIC
DUURZAME LEVENSTIJL EN RENTMEESTER

Micha Nederland →

Micha Basic laat je proeven aan de Michacursus. Micha Basic bevat zes modules. Elke module behandelt een aspect van het Michathema goed doen en recht doen. Centraal staan de rollen van rentmeester en naaste alsmede de woorden barmhartigheid, gerechtigheid en duurzaamheid. Veel christenen verlangen ernaar om deze begrippen meer en meer in praktijk te brengen. Micha Basic biedt materiaal aan hen die eens willen ruiken aan deze thema's. Om daadwerkelijk stapsgewijs een meer diaconale en/of duurzame levenshouding te ontwikkelen bevelen we de Michacursus aan. De Michacursus biedt een uitgebalanceerd programma volgens een zorgvuldig bepaalde opbouwlijn, waarmee een ontwikkelproces in gang wordt gezet. Die ontwikkellijn vind je niet in Micha Basic.

De zes Micha Basic-modules zijn bedoeld om los van elkaar te gebruiken. Er is niet een bepaalde volgorde in de modules aangebracht. De bedoeling van Micha Basic is een handreiking te doen aan hen die met een groep of kerkgemeenschap zich willen verdiepen in (een aspect van) het Michathema, als opstapje naar het volgen van de Michacursus. Ook kunnen de Micha Basic-modules worden gebruikt als verdiepingsmateriaal bij de Michacursus.

De zes modules hebben als doel bewustwording van de nood in de wereld en van wat ieder mens concreet in zijn eigen leven goed kan doen en recht kan maken. Daarbij maken we de koppeling tussen mondiale problemen en de eigen leefwereld zichtbaar en concreet. Bovendien stellen we enkele kritische vragen over de Michacursus aan de orde. Deze kunnen een rol spelen bij het besluit al dan niet een Michacursus te starten.

In de zes modules wordt gewerkt met verschillende werkvormen. Het is mogelijk om alleen dat te gebruiken wat voor de eigen situatie relevant of aantrekkelijk lijkt en dit eventueel aan te vullen met eigen ideeën. Kortom, dit materiaal staat geheel ten dienste van jou. Je kunt gebruiken wat je bevalt en laten liggen wat je minder relevant lijkt.

Micha Basic

INHOUD | DUURZAME LEVENSTIJL EN RENTMEESTER

1. Verwondering

- 1.1 Verwondering over de schepping
- 1.2 Enthousiasme over de schepping
- 1.3 Zorg voor de schepping

2. Wat betekent rentmeesterschap?

- 2.1 Associaties bij 'rentmeester'
- 2.2 Bespreking 'rentmeester' – tegelwijsheden
- 2.3 Rentmeesters in de bijbel

3. Hoe ben jij rentmeester?

- 3.1 Test
- 3.2 Tip
- 3.3 Welles/nietes

1. VERWONDERING

1.1 Verwondering over de schepping

Bekijk het YouTube-filmpje <http://youtu.be/0qTly1iPo08> of neem mooie dingen uit de natuur mee (een herfstblad, een bloem, een vlinder, een doorsnee van een steen). Laat op je inwerken hoe mooi en goed de schepping is. God vertrouwt de aarde aan ons toe. Wij mogen voor de aarde zorgen. Sterker nog, wij moeten voor de aarde zorgen, want deze geschapen wereld is van God en weerspiegelt de glorie en goedheid van de Maker. Bespreek met de deelnemers wat deze beelden bij hen oproept.

1.2 Enthousiasme over de schepping

Lees met de deelnemers één van onderstaande psalmen en laat het enthousiasme over Gods schepping tot je doordringen.

Lieve kracht

wie was het die de zon verzon
toen de allereerste dag begon
die sterren aanstak voor de nacht
het eerste vlokje sneeuw bedacht
wie blies de wind zijn adem in
gaf mens en dier hun wezen
wie schreef de teksten, welke pen
voor merels en voor mezen

je voelt als iemand huilt of lacht
of als de regens zingen
dat zich één grote lieve kracht
verbergt in alle dingen

Toon Hermans

Psalm 8 | Voor de koorleider. Op de wijs van De Gatitische. Een psalm van David.

*HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam
op heel de aarde.
U die aan de hemel uw luister toont –
met de stemmen van kinderen en zuigelingen
bouwt u een macht op tegen uw vijanden
om hun wraak en verzet te breken.*

*Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,
wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt,
het mensenkind dat u naar hem omziet?*

*U hebt hem bijna een god gemaakt,
hem gekroond met glans en glorie,
hem toevertrouwd het werk van uw handen
en alles aan zijn voeten gelegd:*

*schapen, geiten, al het vee,
en ook de dieren van het veld,
de vogels aan de hemel, de vissen in de zee
en alles wat trekt over de wegen der zeeën.*

*HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam
op heel de aarde.*

Psalm 104

*Prijs de HEER, mijn ziel.
HEER, mijn God, hoe groot bent u.
Met glans en glorie bent u bekleed,
in een mantel van licht gehuld.*

*U spant de hemel uit als een tentdoek
en bouwt op de wateren uw hoge zalen,
u maakt van de wolken uw wagen
en beweegt u op de vleugels van de wind,*

*u maakt van de winden uw boden,
van vlammend vuur uw dienaren.*

*U hebt de aarde op pijlers vastgezet,
tot in eeuwigheid wankelt zij niet.
De oerzee bedekte haar als een kleed,
tot boven de bergen stonden de wateren.
Toen u dreigde, vluchtten zij weg,
toen uw donderstem klonk, stoven zij heen:*

naar hoog in de bergen, naar diep in de dalen,
naar de plaatsen die u had bepaald.
U stelde een grens die zij niet overschrijden,
nooit weer zullen zij de aarde bedekken.

U leidt het water van de bronnen door beken,
tussen de bergen beweegt het zich voort.
Het drenkt alles wat leeft in het veld,
de wilde ezels lessen er hun dorst.
Daarboven wonen de vogels van de hemel,
uit het dichte groen klinkt hun gezang.

U bevloeit de bergen vanuit uw hoge zalen,
de aarde wordt verzadigd en vruchtbaar:
gras laat u groeien voor het vee
en gewassen die de mens moet verbouwen.

Zo zal hij brood winnen uit de aarde
en wijn die het mensenhart verheugt,
geurige olie die het gelaat doet stralen,
ja, brood dat het mensenhart versterkt.

De bomen van de HEER zuigen zich vol,
de ceders van de Libanon, door hemzelf
geplant.

De vogels bouwen daar hun nesten,
in hun kronen huizen de ooievaars.
De hoge bergen zijn voor de steenbokken,
in de kloven schuilen de klipdassen.

U hebt de maan gemaakt voor de tijden,
de zon weet wanneer zij moet ondergaan.
Als u het duister spreidt, valt de nacht,
en alles wat leeft in het woud gaat zich roe-
ren.

De jonge leeuwen gaan uit op roof,
brullend vragen zij God om voedsel.

Bij zonsopgang trekken zij zich terug
en leggen zich neer in hun legers.

De mensen gaan aan het werk
en arbeiden door tot de avond.

Hoe talrijk zijn uw werken, HEER.
Alles hebt u met wijsheid gemaakt,
vol van uw schepselen is de aarde.
Zie hoe wijd de zee zich uitstrekt.
Daar wemelt het, zonder tal,
van dieren, klein en groot.
Daar bewegen de schepen zich voort,
daar gaat Leviatan, door u gemaakt om er-
mee te spelen.

En allen zien ernaar uit
dat u voedsel geeft, op de juiste tijd.
Geeft u het, dan doen zij zich te goed,
opent zich uw hand, dan worden zij verzadigd.

Verberg uw gelaat en zij bezwijken van angst,
ontneem hun de adem en het is met hen
gedaan,
dan keren zij terug tot het stof dat zij waren.
Zend uw adem en zij worden geschapen,
zo geeft u de aarde een nieuw gelaat.

De luister van de HEER moge eeuwig duren,
laat de HEER zich verheugen in zijn werken.
Hij richt zijn oog op de aarde en zij beeft,
hij raakt de bergen aan en zij stoten rook uit.

Voor de HEER wil ik zingen zolang ik leef,
een lied voor mijn God zolang ik besta.
Moge mijn lofzang de HEER behagen,
zoals ik mijn vreugde vind in hem.
Zondaars zullen van de aardbodem verdwij-
nen,
onrechtvaardigen zullen niet meer bestaan.
Prijs de HEER, mijn ziel.

Halleluja!

Vraag aan de deelnemers: Welk beeld spreekt jou het meeste aan? Waarom? Wie heeft de
ervaring van 'opgaan in de schepping' meegemaakt?

1.3 Zorg voor de schepping

Lees met de deelnemers (een van) de volgende bijbelstukken en bespreek met hen welk beeld over de zorg voor de schepping dit oproept.

Deuteronomium 22 vers 6 en 7:

Als u onderweg toevallig een vogelnest vindt in een boom of op de grond, een nest waarin een vogel op haar jongen of haar eieren zit, dan moet u het moederdier zelf ontzien als u het nest mocht uithalen. De jongen mag u meenemen, maar de moeder moet u in elk geval laten gaan. U zult er wél bij varen, een lang leven zal u beschoren zijn.

Ezechiël 34 vers 18 tot en met 22:

Is het jullie niet genoeg dat jullie op de beste weide grazen? En dat jullie vertrappen wat er van het gras nog over is? Dat jullie het heldere water opdrinken en de rest met jullie poten troebel maken? Mijn schapen moeten eten van wat jullie hebben vertrapt, en drinken van wat jullie met je poten troebel hebben gemaakt. Daarom – dit zegt God, de HEER, over jullie: Ik zal rechtspreken tussen de vette en de magere schapen. Jullie dringen alle zwakke dieren met je flank en schouder weg, jullie stoten ze met je horens om ze te verjagen, en daarom zal ik mijn schapen te hulp komen; ze zullen niet langer worden weggeroofd. Ik zal rechtspreken tussen de schapen.

Micha 4 vers 3 en 4:

*Hij zal rechtspreken tussen machtige volken,
over grote en verre naties een oordeel vellen.
Dan zullen zij hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.
Ieder zal zitten onder zijn wijnrank
en onder zijn vijgenboom,
door niemand opgeschrikt,
want de HEER van de hemelse machten heeft gesproken.*

Vraag aan de deelnemers: Hoe wil God dat we met zijn schepping omgaan? Hoe kunnen wij zorgdragen voor de schepping?

2. WAT IS RENTMEESTERSCHAP?

2.1 Associaties bij 'rentmeester'

Zet het woord 'rentmeester' in het midden op een flap over-vel.

Vraag welke associaties de deelnemers hebben met dit woord.

Schrijf alles wat er genoemd wordt op rondom het centrale woord 'rentmeester'.

Doel van deze opdracht is om zichtbaar te maken welke verschillende beelden er bestaan bij de term 'rentmeester'.

2.2 Bespreking 'rentmeester' - Tegeltjesheden

Leg de tien tegeltjesheden (zie bijlage) op een tafel. Vraag de deelnemers een tegeltje te kiezen dat voor zijn of haar gevoel het beste bij het woord 'rentmeester' past. Eén tegeltje is blanco. Die kunnen de deelnemers gebruiken als ze zelf iets verzinnen.

Het gaat om de volgende wijsheden:

- Wat je nu doet heeft generaties lang gevolgen
- Je neerleggen bij kwaad is een kwaad
- Er gebeurt te veel dat niet is bedoeld
- Zit niet bij de pakken neer. Sta op!
- In de dikste muur komt een opening
- Voor wie Jezus volgt verandert de wereld
- Geloven is doen wat je gelooft
- Van delen word je rijk
- God brengt mensen naar elkaar
-

Bespreek met de deelnemers welk tegeltje zij hebben gekozen en waarom. Verdiepende vragen kunnen zijn:

1 Waar zie je voorbeelden van rentmeesterschap in onze wereld?

2 Waar en hoe zie je rentmeesterschap in de kerk?

3 Waarin kan je persoonlijk rentmeester zijn?

2.3 Rentmeesters in de bijbel

Lees met elkaar het onderstaande bijbelgedeelte en bespreek de vragen.

Genesis 1 vers 26 tot en met 30

God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.' God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.' Ook zei God: 'Hierbij geef ik jullie alle zaaddragende planten en alle vruchtbomen op de aarde; dat zal jullie voedsel zijn. Aan de dieren die in het wild leven, aan de vogels van de hemel en aan de levende wezens die op de aarde rondkruipen, geef ik de groene planten tot voedsel.' En zo gebeurde het.

Lees met elkaar dit Bijbelgedeelte, en bespreek vervolgens de volgende vragen:

- 1 Heeft dit Bijbelgedeelte met rentmeesterschap te maken?
- 2 Wat zou met 'evenbeeld' worden bedoeld? Waarin lijken mensen op God?
- 3 Iemand zei: 'De milieuproblematiek hebben we te danken aan de opdracht in Genesis dat de mensen over de wereld moesten heersen.' Mee eens of niet?
- 4 Welke lading heeft 'heersen' voor jou?

Hierover valt natuurlijk heel veel te zeggen. Met bovenstaande vragen wordt een begin van gedachteontwikkeling gestimuleerd. Een gedegen vervolg daarop komt in de Michacursus. Gebruik hierbij eventueel als achtergrondinformatie:

In de christelijke ethiek¹ wordt het begrip rentmeesterschap gebruikt voor ons omgaan met ons bezit en met het geschapene.

Uitgangspunt is dat God de eigenaar van alles is (Lev. 25:23; Ps. 24:1, 50:10), dat Hij zijn schepping aan de mens in beheer heeft toevertrouwd (Gen. 1:28 en Ps. 115:16) en dat de mens eens rekenschap van zijn beheer moet afleggen (Matt. 25:19). In de bijbel komt het begrip rentmeesterschap in deze zin niet rechtstreeks voor; wel als vergelijking (Luc. 12:42) en overdrachtelijk (1 Petr. 4:10). Als rentmeester heeft de mens de plicht om te arbeiden met het materiaal dat God hem heeft toevertrouwd. Dat hij geen absoluut eigenaar van zijn bezit is maar het in beheer heeft gekregen, houdt in dat zijn gebruik daarvan overeenkomstig Gods wil moet zijn, in dienst van God en tot welzijn van de naasten, in het bijzonder ook de behoeftigen, zowel in de naaste omgeving als wereldwijd. Zo heeft het rentmeesterschap wereldwijde dimensies. Giften doen is een wezenlijk onderdeel van de christelijke besteding van geld. Een christen moet mededeelzaam zijn en voor zichzelf tevreden zijn met onderhoud en onderdak (1 Tim. 6:18, 8). De mens mag het vruchtgebruik van het geschapene genieten voor zijn levensonderhoud of als hulpmiddel voor zijn arbeid, maar hij mag Gods schepping niet uitputten of vernielen. Veeleer behoort hij dieren en planten en de niet-levende natuur met liefde te verzorgen en te brengen of bewaren in een staat die God als eigenaar eer toebrengt. Zo is het rentmeesterschap een motief voor natuur- en milieubeheer.

¹ J.P. de Vries [uit: G. Harinck e.a. (red.), Christelijke Encyclopedie (Kampen 2005)]

3. HOE BEN JIJ RENTMEESTER?

3.1 Test

Laat de deelnemers de volgende vragen voor zichzelf beantwoorden en bespreek dat daarna in de groep.

Het belangrijkste bij het kopen van een auto, vind ik:

- ik kijk alleen of ik de auto mooi vind
- het energielabel en het verbruik
- ik heb nog nooit een auto gekocht, ik rij geen auto

Een maaltijd is niet compleet zonder vlees, ik:

- ben een echte carnivoor: elke dag vlees
- ik wissel vlees en vegetarisch af
- eet helemaal geen vis

In mijn huishouden:

- moet ik elke week wel eten weggooien dat over is of over de datum is
- bewaar ik voor een paar dagen voorraad, zodat ik maar af en toe iets hoeft weg te gooien
- weet ik precies wat er is en wanneer het op moet zijn, ik gooi eigenlijk nooit eten weg

Bij mijn brievenbus:

- zit geen ja/nee-sticker, wij bekijken graag alle folders en huis-aan-huisbladen
- zit een ja/nee-sticker, maar de krant(en) ontvang ik nog wel graag op papier
- zit een nee/nee-sticker, wij lezen tegenwoordig zoveel mogelijk digitaal

Mijn tuin:

- is zo veel mogelijk betegeld, lekker handig, weinig onderhoud en veel terras
- is een combinatie van terras, gras en bloemenborders
- is een groene oase waar plek is voor dieren zoals vogels, vlinders en egels

In mijn huis:

- let ik nauwelijks op het energieverbruik, dat zet toch geen zoden aan de dijk
- probeer ik zoveel mogelijk gloeilampen te vervangen door duurzame verlichting
- neem ik zoveel mogelijk maatregelen om het energieverbruik te verminderen

3.2 Tip

Lees de onderstaande tips en kies er drie uit die jou het meest aanspreken.

Tel eens hoeveel autoritten korter dan 7,5 kilometer je in de afgelopen veertien dagen hebt gemaakt. Deze ritten zijn het meest milieuvervuilend omdat de motor nauwelijks warm wordt en daardoor niet optimaal draait. Welke ritten zou je op de fiets of lopende kunnen doen? (Bijvoorbeeld naar de supermarkt, de school et cetera) Neem je voor om 2 van deze bestemmingen in de komende tijd per fiets of lopende te doen.

Stel een (of meer) vleesloze dagen in per week. Het elke dag eten van vlees is voor onze gezondheid niet noodzakelijk. Door onze welvaart is dit gebruik gegroeid. Maar de consumptie van vlees veroorzaakt wereldwijd circa 15% van de broeikasgassen. Bovendien leidt de vleesproductie tot watertekort en bodemerosie (vooral bij de productie van veevoer). De productie van vlees is een inefficiënte wijze van voedselproductie. Het neemt wereldwijd 80% van de landbouwgrond in (dat is niet alleen begrazing, maar vooral de teelt van graan en soja voor veevoer), maar levert slechts 15% van onze calorieën op.

Maak een boodschappenlijstje voordat je boodschappen gaat doen. Daarmee kun je voorkomen dat je teveel voedsel koopt, dat vervolgens ligt te bederven en kan worden weggegooid. Per jaar gooit een Nederlands huishouden gemiddeld 110 tot 165 kilo voedsel weg. Het meeste daarvan is ongebruikt. Dat is circa 35% van het voedsel dat je koopt. Door zorgvuldiger in te kopen, kun je makkelijk onder de 100 kilo per jaar komen. Dat scheelt je bovendien geld. En als je dan toch bewuster met je boodschappen bezig bent, let dan ook eens op het verpakkingsmateriaal en kies die producten waar zo weinig mogelijk plastic, papier en lucht omheen zit.

Plak een ja/nee- of nee/nee-sticker op je brievenbus. Je krijgt dan minder reclamefolders en dat vermindert de milieubelasting. Elk huishouden ontvangt wekelijks gemiddeld 31 folders in de brievenbus. Dat is 32 kilo reclaimedrukwerk per jaar. Drie op de tien ontvangers gooien alles ongelezen weg. Hoe is dat bij jou? Kun je prima zonder de reclamefolders? Of kun je de reclamefolders delen met je burens? Bij het gemeentehuis haal je de gratis ja/nee- of nee/nee-stickers. (Als je toch graag de reclamefolders wilt blijven lezen, gooi dan de plastic hoes bij het plastic afval. Als die bij het oud papier terecht komt, verstoort het het hergebruikproces van papier.)

Je tuin (of balkon) is het meest dichtbij stukje natuur. Hoeveel natuur is er in jouw tuin? Je kunt je tuin zó inrichten dat vogels, vlinders en andere dieren er graag vertoeven. Denk daarbij aan hoogteverschillen door bomen en struiken, maar ook aan kleurige bloemen. Een haag in plaats van een houten schutting als afscheiding van je tuin is een aantrekkelijke plek voor tal van vogels en egels. Houd rekening met de afwatering in je tuin. Het is bijvoorbeeld belangrijk om niet de hele oppervlakte dicht te leggen, zodat water goed weg kan zakken in de grond. Zoek ook eens uit hoe je op een milieuvriendelijke manier onkruid en mossen kunt bestrijden.

Vervang al je gloeilampen door spaarlampen of LED-verlichting. Een gloeilamp zet elektriciteit vooral om in warmte en maar voor een heel klein deel in licht. Daarom verdwijnen de gloeilampen in Europa in de komende jaren. Anticipeer op die ontwikkeling door nu al je gloeilampen te vervangen, begin met de veelgebruikte lampen in je huis. En als je dan toch met je energieverbruik bezig bent, tel dan eens al je elektrische apparaten. Hoeveel staan er onnodig aan of op de standby-functie? Zijn ze allemaal nodig of kun je ze missen of minder vaak gebruiken? (denk bijvoorbeeld aan de was, die droogt bij mooi weer buiten net zo gemakkelijk)

Kijk op www.milieuentraal.nl voor nog veel meer tips en achtergrondinformatie.

3.3 Welles/nietes

Verdeel de deelnemers in twee (of meer) groepjes. De ene groep bedenkt en noteert een groot aantal redenen (smoezen, drogredenen én serieuze onderbouwingen) om niet te consuminderen. De andere groep bedenkt en noteert een groot aantal redenen (smoezen, drogredenen én serieuze onderbouwingen) om wél te consuminderen.

Daarna gaan beide groepen met elkaar in gesprek. De eerste groep mag verdedigen waarom je niet wilt of hoeft te consuminderen. De andere groep luistert. Daarna geeft de tweede groep haar argumenten en luistert de eerste groep. Vervolgens gaan beide groepen met elkaar in gesprek en proberen daarbij smoezen onderuit te halen en drogredenen bloot te leggen. Lukt het om een aantal gedeelde conclusies te trekken?

Sluit af met de verbindende tekst uit Micha 6 vers 8:

Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.

Je hebt via deze Micha Basic-module geproefd aan het Michathema. Wanneer je ernaar verlangt een meer diaconale en/of duurzame levenshouding te ontwikkelen, kun je nu overwegen de Michacursus te volgen. De Michacursus is een cursus van zeven bijeenkomsten waarin je ontdekt hoe waardevol het is om te groeien in je betrokkenheid op mensen en je zorg voor de schepping. Het doet ertoe wat jij doet. Jouw omgang met het milieu, jouw gedachten over kwetsbare mensen in de samenleving, de spullen die je koopt, het voedsel dat je eet, het doet ertoe. Want jij kunt het verschil maken. Het verschil tussen verbondenheid en eenzaamheid, tussen duurzaamheid en uitputting. Het verschil tussen helpen en aan het lot overlaten. De Michacursus helpt jou om je betrokkenheid op de mensen met wie en de wereld waarin je leeft vorm en inhoud te geven.

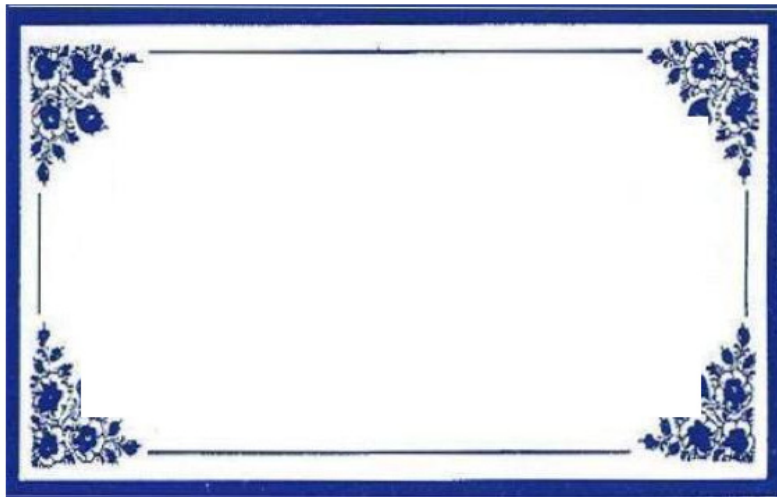
Door de Michacursus:

- denk je na over wat God in de Bijbel bedoelt met recht doen,
- ontdek je dat God jou in de Bijbel oproept tot dienstbetoon en het bestrijden van onrecht,
- krijg je handvatten om iets te doen dat bij jou past en waarmee jij bijdraagt aan een betere samenleving,
- ontdek je hoe zinvol en leuk het is om (met een groep) iets te betekenen voor iemand die of iets dat hulp nodig heeft.

De Michacursus is een cursus waarin je merkt dat plezier hebben en genieten en waardevol bezig zijn bij elkaar horen. De basisgedachte is dat je vanuit het genieten van alles dat je ontvangt wilt komen tot delen met anderen.

Zie voor meer en praktische informatie over de Michacursus: www.michacursus.nl

Extra informatie

**In de dikste muur
komt een opening**

**Voor wie Jezus volgt,
verandert de wereld**

